

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

C. 22.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

IN LVCÆ CAP. XXII.

20. *Hic est calix nouum testamentum in sanguine meo.*

Hic modus loquendi apud Lucam ptoprius aliqua explicatione indiget. Matth. & Marc verba Christi ad alteram speciem sic referunt: *Hic est sanguis meus noui testamenti*: vbi absque vlla sermonis figura, quod in calice erat, *Sanguis Christi* esse affirmatur. Hic verò de calice non dicitur, *Hic est sanguis meus noui testamenti*, sed dicitur, *Hic est calix nouum testamentum in sanguine meo*: vbi calix, siue id quod in calice est, non vocatur sanguis Christi, sed vocatur testamentum in sanguine. Hic ergo insurgit hæreticus, & ait. *Hæc est Spiritus Sancti expositio quod calix vocatur à Matthæo & Marco sanguis, quia testamentum est in sanguine. Sic palàm ostenditur non alia ratione calitem vocatum esse sanguinem Christi, nisi quia nobiscum fœdus æternum pepigit, vt sanguine semel effuso, spiritualiter nunc epulemur. Nam & sic Paulus Christi verba retulit sicut hic Lucas. I. Cor. II. Sed responde, nec Lucam nec Paulum Matthæi & Marci verba exponere, nec etiam causam reddere tur apud illos calix vocetur sanguis. (Hæc duplex hæreticorum assertio voluntarium est ipsorum commentum.) Calix apud alios Euangelistas ideo vocatur Sanguis, quia, quod in calice erat, sanguis Christi fuit, vt apud Matth. latius diximus. Hic à Luca & postea à D. Paulo calix vocatur ipsum nouum testamentum in sanguine Christi, quia in calice non solum sanguis Christi est (quod alij Euangelistæ dixerunt) sed quia est hic per modum sanguinis fœderalis seu testamentarij. Modum (inquam) & finem porrecti à Christo calicis explicatius & plenius enarrare Lucas voluit quàm alij duo Euangelistæ. Quum ergo dicit, *Hic est calix*, vel, *Hic calix est* (nam verbum est in Græco non habetur, ideòque vtrouique poni potest) *nouum testamentum in sanguine meo*; voluit Spiritus Sancti docere quare calix à Christo benedictus & porrectus & ab Apostolis bibendus erat. Nempe quia ille calix, id est, quod in calice erat, iuxta communem loquendi modum esset ipsum nouum testamentum in sanguine siue per sanguinem, id est, haberet & porrigeret sanguinem ad sancendum & confirmandum nouus fœdus ac nouum testamentum cum populo Dei. Ex quo necessario sequitur, verum sanguinem non figuratum in calice contineri, quia vini haultus hoc fœdus constituere aut confirmare non potuit. Hic ergo Christi sermo*

Calvinus
in Harmonia
in hæc
locum.

Calix cum
nouum te-
stamentum
in sangui-
ne Christi

à Luca relatus (nam utrumque Christum dixisse dubitari non debet, & hanc formam verborum posteriore dixisse verissimile est, quia priorum quandam ampliorem continent) nec causa nec expositio est prioris sermonis ratione vocabuli sanguinis, aut cur & quomodo calix vocatus sit sanguis, sed est expositio quædam & apertior enunciatio ratione vocabuli noui testamenti, & cur à Matthæo ac Matæo de calice dictum sit: *Hic est sanguis meus noui testamenti*. Nempe quia in illo sanguine (haurito videlicet & accepto) sanciretur & confirmaretur nouum testamentum cum nouo populo Dei, sicut per sanguinis vitulorum & hircorum, qui immolari fuerant, asperisionem super populum, vetus illud fœdus sanciebatur & confirmabatur, dicente Moysè quum aspergeret: *Hic est sanguis testamenti quod mandauit ad vos Deus*: id est, hauritus sanguinis asperisione sancitur & percipitur & consummatur fœdus inter Deum & vos, ut ille sit Deus vester, & vos populus eius. Sic enim in Cruce quidem immolatus est Christus sanguis in remissionem peccatorum, sed in hoc sacrificio beato asperisionis externæ bibitur & hauritur intus, ut in illo per illum sanciat & confirmetur nouum testamentum ac fœdus inter Deum & nos nouum populum eius. Hanc ob causam dixit de calice Christus, non solum apud Matth. & Marcum, *Hic est sanguis noui testamenti* (quæ verba non nisi sanguinis existentiam notant, qui aliquo modo ad nouum testamentum pertineat) sed apud Lucam dicit: *Hic calix nouum testamentum in sanguine meo*: quæ verba ostendunt calicem à Christo porrectum sic noui testamenti sanguinem esse, & ad ipsum sic pertinere, ut calix ille sit etiã ipsum nouum testamentum (quatenus illud confirmat) in sanguine suo: videlicet illo haurito & accepto quod in calice erat, de quo propterea adiecit: *Qui pro vobis effundetur*: quæ verba ad ipsum calicem referenda sunt (ut textus Græcus τὸ ἐν χύαι μὲν ἔστιν in toto casu perspicuè ostendit) quia quod in calice erat pro nobis effundendum fuit non utique vinum, sed sanguis Christi. Hic ergo verborum Lucæ totus & germanus sensus est: Hic calix qui pro vobis effundetur (id est, hoc quod in calice est pro vobis effundendum) est ipsum nouum testamentum, quatenus confirmat illud (sic enim circuncisio vocatur fœdus & pactum inter Deum & Abraham, quia fœderis confirmatio erat) cum nouo Dei populo sancendum in meo sanguine intelligatis tum sanguinem meum esse pro vobis effundendum & immolandum, quem vobis porrigo, tum illum ipsum sanguinem

Gen. 27.

guinem à vobis hauriendum nouum fœdus constituere & confirmare inter Deum & vos, quia hoc accepto sanguine eritis intimè cū Deo coniuncti, facti nunc os ossibus meis, & caro de carne mea: non fide tantum, sed & re ipsa. Plura apud Matthæum vide.

32. *Ego rogavi pro te vt fides tua non deficiat. Et tu conuersus confirma fratres tuos.*

CHristus in omnium Apostolorum communi periculo Petri primatus. pro Petro specialiter rogans ne eius fides deficeret, posteaque addens vt ille conuersus alios confirmaret, in illis verbis & non defecturam Petri fidem, & supremam cæteros corroborandi potestatem manifestè docet, simulque maiorem illum, de quo contentio erat, obiter ostendit. Sic ex hoc loco collegerunt Patres, S. August. in lib. de qq. noui & vet. test. q. 79. & serm. 124. de temp. Leo Magnus in anniuersario assumptionis: Ambros. in Psal. 43. Theophylactus in hunc locum: Bernard. Epist. 190. ad Innocentium Papam: Lucius Papa in epist. decretali. Norandum verò quòd Calvinus in commentariis ad hunc locum horum verborum tractationem penitus prætermisit, & Institut. lib. 4. vbi omnibus Scripturis pro primatu Petri respondere conatur, hunc locum penitus dissimulat. Beza quoque in Annotationibus suis ad hæc verba nihil prorsus annotat. Aperta veritas os illis obturauit, satis alioqui ad aliquid semper cauillandum callidis. Sed nec in Marlorati cathena contra Petri primatum, ita luculenter tot Patrum testimoniis roboratum, aliquid affertur.

38. *Ecce duo gladij hic.*

Diuus Bernardus in lib. 4. de consideratione ad Eugenium alludens ad hæc verba, duplicem ponit in Rom. Pontifice iurisdictionis gladium; vnum spirituale, alterum temporalem; vt illum manu, hunc nutu suo proferat. Deuoluit hoc in Canonistas Calvinus, & sic contra eos declamat: *Quod hinc eliciunt Canonista cornutos suos Episcopos duplici iurisdictione esse præditos, nõ solùm putida est allegoria, sed proteruum ludibrium, quo Dei verbo insultant. Atqui huc dementia prolabi oportuit Antichristi mancipia, vt palàm sacrilego contemptu sacra Dei oracula calcarent.* Hæc ille rabula. Sanctissimum &

doctissimum Bernardum sub nomine Canonistarum infestans, Antichristi mâcipium vocat. Sensum eius allegoricum proteruum ludibrium verbi Dei, & sacrilegum Scriptur&ae contemptum nuncupat. Sed nullo argumento, ratione nulla allegoriam refutat. Ita conuitiator maledicus, & impurus tabula, bacchari & furere nouit: solidis argumentis alicuius falsi conuincere non nouit. Tâmetâsi autem allegoria minus propria & accommodata esset, non tamen qui ea legitime vtitur (nam ad rem ipsam quod attinet, Calvinisticus iam in Anglia clerus duplicem iurisdictionem sine vlllo scrupulo imo magno cum fastu retinet;) vel insultat Dei verbo, vel ludibrio eoque proteruo insultat, vel sacrilego contemptu sacra Dei oracula lacerat. Schemata hâec sunt spiritus maligni & mendacis qui in Caluino loquitur.

42. *Pater, si vis, transfer calicem istum a me.*

QVia hic locus videbatur Arianis fauere, vtpote qui de morte imminente intelligatur, diuinitati Christi derogare videatur, & quia alioqui indignum videretur quod Christus mortem timuerit, quam hactenus lætanter adiuvisus est, sed & charitati eius in Deum detrahere putari posset, quum multi martyres ex maxima in Deum charitate mortem intrepide adierint, multi interpretes, etiam veteres, non mortem temporalem imminuentem, sed aliud quiduis Christum hâec deprecando exhoruisse docent: vt vel Apostolorum scandalum, vel Iud&ae flagitium, vel Iud&eorum reiectionem, vel persecutorum suorum pâenas, vel denique suorum infirmitatem & dispersionem quia eos paruulos relinquebat, quâe omnia in hâec locum Hilarius, Hieronymus, Ambrosius magis coniectando quâam asserendo tradunt. Basilius futurâ plurimorum incredulitat&e; Christum deprecatum fuisse affirmat. Hâeretici hodie & Caluinus maxim&e;, vt doceant Christum non aliter descendisse ad inferos quam quod anima eius pâenas infernales passionis su&e; tempore subiret, totum hunc locum non de mortis t&e;poralis timore, sed de mortis aet&e;rii horrore, summa cum impietate ac blasphemia exponunt. Ad illa verba, *Cœpit pauere & t&e;dere & mâstus esse.* Vnde (sicut Caluinus) *Christo mâror & anxietas & formido, nisi quia in morte tristius aliquid & magis horribile concepit quâam preparation&e; anima & corporis.* Et paulâ post. *Nâ mortem horruit simpliciter quatenus trâasit est e mândo, sed quia formidabile Dei*

Lib. 4.
câtra Euzenonium.

In Matth.
26. ver. 37.
Caluini in
Christum
doctrina
blasphemia

tribunal illi erat ante oculos. Quare nihil mirum, si horribilis exitij abyssus metu & anxietate duriter eum cruciavit. Rursum ad illa verba, *Tristis est anima mea usque ad mortem: Animum* (inquit) filij Dei mors per se non cruciasset; nisi cum Dei iudicio sensisset, sibi esse negotium. Deinde ad hæc verba, *Pater, si vis, &c.* ita scribit. *Queritur quid orando Christus profecerit Apostolus ad Hebr. 5. dicit exauditum fuisse à suo metu* (sic enim legi vult, non pro sua reuerentia) *Id porro non quadraret, si mortem simpliciter timuisset Christus, quia ab ea liberatus non fuit. Vnde sequitur, grauioris mali timore ad deprecandam mortem fuisse adactum. Nempe quum iram Dei sibi propositam videret, quatenus ad eius tribunal totius mundi peccatis oneratus se sisset, necesse illi fuit profundum mortis abyssum exhorrescere. Hæc ille. Mox huius diri & insoluti horroris certum argumentum fuisse ait sudorem Christi sanguinem, quem statim Lucas commemorat. Si cui enim mortis timore hoc contingat* (ait Calvinus) *pusillo ac muliebri eum animo esse dicemus. Hæc in hunc locum Calvinus. Sed in Instit. sua lib. 2. cap. 16. num. 10. & seqq. hanc suam blasphemiam luculentius exponit. Ait enim hanc Christi in horro tristitiam exordium fuisse descensus eius ad inferos. Tunc enim cum inferorum copijs & aterna mortis horrore consertis manibus luctatū fuisse: tunc diros in anima cruciatus damnati ac perditū hominis peritū: tunc pœnas omnes à damnatis expetendas Christum in anima persoluisse, hoc vno excepto, quòd non poterat in illis detineri: tunc denique Christum orasse, non vt immunis esset à morte, sed ne absorberetur vt peccator, quia formidabilem illam abyssum sentiebat, se à Deo derelictum & alienatum esse, omnia irati Dei signa expertus est, maledictionem & iram Dei timuit, in quo timore diros & horribiles cruciatus perpassus fuit, videns se ad tribunal Dei reum stare nostra causa. Hæc sunt hoc loco Caluini & aliorum hæreticorum hodie blasphemiarum. Ad quas refutandas tria sunt explicanda. Primum, quid Christus timuerit & deprecatus fuerit: secundò quomodo: terriò, quare.*

Ad primò quod attinet, Christus propter solam mortem temporalem imminentem mœtus fuit, patrem orauit, in agonia factus sanguinem sudauit. De tristitia sua dixit Christus: *Tristis est anima mea usque ad mortem*, id est, ita tristis, vt parum absit à morte, nempe de qua paulò antè dixerat. *Filius hominis secundum quod definitum est vadit: verumtamen vsq; homini illi per quem tradetur, scilicet ad mortem* tempo

Vers. 38.

Christus quid deprecatus fuit.
*Consequen-
 tia horren-
 da, sed ne-
 cessaria ex
 Caluini
 doctrina.*

temporalem. Quid deprecatus fuerit, oratio ipsa loquitur: *Transfer à me calicem istum.* Nempe de quo postea dixit Petro percipienti gladio. *Calicem quem dedit mihi Pater, non ut bibam illum?* Deinde si Christus orans, *Transfer à me calicem*, intellexit iram & maledictionem Dei ne absorberetur ut peccator; tunc in verbis sequentibus, *Non mea voluntas fiat, sed tua*, intelligendum est, voluntatem Dei patris fuisse Christumque ei sese conformasse, ut Christus maledictionem & iram Dei incurreret, eaque absorberetur ut peccator, ut profundam mortis abyssum sentiret, ut damnati ac perdit hominis cruciatus non solum exhorresceret, sed etiam patreretur. Hæc enim omnia Christum & timuisse & deprecatum fuisse Calvinus vult. Non nisi ergo mortem temporalem inquit, eamque deprecatus est.

*Quomodo
 Christus
 mortem de-
 precatur.*

Quod quomodo fecerit, nunc explicandum. Nempe voluntate naturali, nō deliberata. Habuit Christus affectus humanos & naturales, sed non ut nos involuntarios, aut qui rationem præuenirent, sed quos liberè in se suscepit quando voluit & quantum voluit; quod multis verbis perspicue docent sancti Patres, Augustinus tract. 49. in Ioannem, & de civitate Dei lib. 14. cap. 9. Gregorius Moral. in Iob lib. .cap. Hieron. in cap. 26. Matth. Sic de Christo dicitur Ioan. 11. *Infremuit spiritu, & turbavit seipsum.* Sic Christus hoc loco, quia voluit, *cœpit contristari & mœstus esse*: & morte imminenti cum omnibus suis pœnis atque ignominis ante oculos suos liberè posita, naturaliter illam timeret, dolet, ac deprecatur: sed voluntate deliberata, quæ mortem illam cum omnibus suis circumstantiis (maximè respectu finis, quod esset obedientiæ opus & redemptio mundi) profus acceptavit. Verba igitur illa, *Pater mi transfer à me calicem istum*, non continent *votum abruptum & inconsideratum*, & orationem *non meditatam*, ut impius Calvinus ad hæc verba scribit, sed voces sunt voluntatis naturalis, quam hîc Christus meditare & liberè exercere voluit: idque has ob causas: primum, ut in parte quoque rationali nō solo corpore pro nobis patereretur deinde ut suam tum in nos charitatem, tum in Patrem obedientiam clariùs ostenderet. Nempe facta omnium & singulorum quæ pati debuit apprehensione viuacissima & libertatima, ex illa seipsum turbare, affligere, & vsque ad sanguines guttas naturam commouere atque percellere voluit.

*Cur mor-
 tem Chri-
 stus exhor-
 ruit.*

Cur autem morte ante oculos ad vitam posita tam vehementer eam exhorresceret (quod tertio loco explicandum

diximus) multæ rationes afferri possunt. Quatuor adfert Cornelius Ianfenius. Primam, passionis generalitatem, quia ab omni hominum genere & in omnibus corporis membris, & in omnibus quibus potest homo pati, passus est. 2. passionis genus & qualitatem, quæ erat crucifixio. 3. complexionis nobilitatem, quæ dolores omnes magis reddidit sensibiles. 4. doloris puritatem, omni videlicet consolatione spoliatam: quibus addi possunt exactissima futurorum omnium dolorum scientia; item summa mortis indignitas, propter personæ suæ summam excellentiam, de qua Paulus dixit: *Recogitate eum qui talem sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem*; deinde & summam persecutorum ingratitude, quam ipse Christus considerans dixit: *Multa bona opera operatus sum inter vos, propter quod eorum vultis me interficere?* Hæc talia erant ut eorum viua & exacta consideratio sudorem sanguineum naturaliter elicere potuerint. Alius ille timor maledictionis & iræ Dei quem blasphemè ponit Calvinus, in Christum cadere non potuit, dicente Propheta de Christo: *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: à dexteris est mihi, ne commouear.* Vide contra has Caluini blasphemias multò plura suprâ ad Matth. cap. 27. vers. 46. & infrâ ad Ioan. cap. 12. vers. 27.

Hebr. 12.

Ioan. 10.

IN LUCÆ CAP. XXIII.

34. *Pater, ignosce illis. Non enim sciunt quid faciunt.*

DVBITARI hîc potest, quomodo tanquam causam benignissimæ suæ intercessionis, crucifigentium ignorantiam ponat Christus. Nam Scribas & Phariseos saltem ac Principes populi ex destinata malitia, & ut Pilatus bene aduerterat, ex inuidia Christum ad crucifigendum postulasse manifestè constat, ut propterea ignorantia, qua laborabant, ex malitia fuerit, & inexcusabilis. *Obsecati Iudæi in malitia sua (ait B. Leo) in quod prorupissent facinus nesciebant.* Atqui ignorantia tunc demum peccatum imminuit, & facilioris veniæ causa esse potest, quando qui ex ignorantia peccans, si sciret veritatem, non peccaret. Talem autem fuisse Iudæorum crucifigentium Christum, Paulus manifestè affirmat dicens: *Si cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* Et Petrus non solum de vulgo, sed & de principibus Iudæorum qui Christum crucifixerunt, dixit:

Sermo. 15.

de passion.

Domini.

1. Cor. 2.